

АФРИКАНСЬКА МІФОЛОГІЯ

Успішне опанування української мови як іноземної може спиратися на лінгвокраїнознавчі відомості як країни перебування й навчання, так і батьківщини. Збагачення релевантними знаннями, з одного боку, та можливість донести до українців нові відомості, послуговуючись рідною їм мовою, з іншого боку, мотивують іноземних студентів вивчати українську. Мета доповіді полягає у висвітленні засобами української мови, яку здобувачка вищої освіти вивчає в Київському національному університеті технологій та дизайну, деяких цікавих фактів про релевантну особистому культурологічному досвіду африканську міфологію.

На думку дослідників, міфологію Африки можна розглядати як однорідну та таку, що дійшла до сучасної людини у формі усних переказів. Усю Африканську міфологію зазвичай переділяють на декілька груп, як-от: космогонічну, теогонічну, антропологічну; анімістичну; героїчну; солярну та лунарну; тотемістичну; магічну [1; 2].

Головне божество космогонічних міфів Африки приходить до людей з неба, з іншої землі тощо. Верховний бог може полишити ненадовго небо, створити світ, Сонце та Місяць, воду та сушу, людей та тварин, призначити вождів і тотеми, а потім повернутися на небо через образу на людей.

В африканській міфології люди виникають зі священних дерев. Подекуди люди є дітьми богів, тому вони теж можуть спуститися з неба, мандрувати світом, навчитися добувати вогонь, полювати, вирощувати хліб, готувати їжу й будувати приміщення.

Цікаві міфи пов'язані з поясненням феномену смерті. Так, африканці вірять, що в давні часи смерті взагалі не існувало. З плином часу поступово

на землі стало аж до того багато людей, що їм почало бракувати повітря. Люди зібралися на нараду та зрозуміли, що смерть – єдиний вихід регулювання кількості осіб, про що вони й повідомили божествам.

Смерть представляють велетнем із довгим волоссям. Люди зібралися, дочекалися, щоб велетень заснув, а тоді підпалили його волосся. Чудовисько загинуло. Проте через недбалість око мертвого велетня лишилося живим, з нього з'явилася смерть, яка щоразу, як це око кліпає, забирає когось до себе.

Африканці вважають, що душі можуть мандрувати світами мертвих і живих, радіти, сумувати та помирати згодом. Душі шкодять людям лише тоді, коли про них забувають родичі. Потрапити до потойбічного світу можна через печеру, нору чи інший вузький вхід, а також через водоспад або інші водойми. Якщо людина чи душа має доручення до небесного божества, розшукує людей чи певні предмети, вона потрапляє на небо.

Герой героїчних міфів Африки – водночас хитрун і простака, котрий з легкістю уникає пасток ворогів.

Природа посідає чільне місце в африканській міфології. Люди вірять, що Сонце та Місяць – це живі істоти, які живуть дуже давно, але не можуть порозумітися, тому не зустрічаються. Чумацький шлях вважають жменею попелу, їстівним корінням, димом від вогнищ, а веселку представляють великою змією, яка шукає їжу та воду. Якщо не бігти за сонцем, це природне явище може наслати на людини хворобу чи смерть. Грім і блискавку породжує згряя пташок. Дощ може розгніватися на людей, тому шаман мусить читати для нього молитви.

Тотемом може бути тварина, рослина, певний предмет чи об'єкт. У давнину люди ототожнювали себе з тотемом, уважали тотемних тварин помічниками й захисниками, виконували їхні накази. Найтипівішими тотемами є слон, крокодил, леопард, риба, змія тощо.

Чаклунів у магичній міфології розглядають як неприродну аномальну істоту, одна лише крапля крові котрого може знищити ворога. Чаклуни

мають владу над людьми та тваринами, вільно переміщаються у просторі та часі, можуть загіпнотизувати, зашкодити чи навпаки врятувати родичів чи представників іншого племені.

Ми переконані, що африканська міфологія невичерпна, цікава й самобутня. Варто зазначити, що вона вплинула на індоєвропейську міфологію загалом і світову культуру (мистецтво, літературу, кінематограф) від давнини до сучасності зокрема [3].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Африка: культура минулого і сьогодення. (2010). <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10181/>.
2. Культура народів Африки. (2024). <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3201>.
3. Netflix та ЮНЕСКО оголосили конкурс, щоб знайти в Африці таланти і екранізувати народні казки континенту. (2021). <https://hromadske.ua/amp/posts/netflix-ta-yunesko-ogolosili-konkurs-shob-znajti-v-africi-talanti-i-ekranizuvati-narodni-kazki-kontinentu>.